



## DIGITALIZAREA EVIDENȚEI CADASTRALE ȘI ADMINISTRAREA TERITORIALĂ INTELIGENTĂ - REPERE EUROPENE ȘI PERSPECTIVE PENTRU REPUBLICA MOLDOVA

**Daniela POJAR**

dr., Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova, [daniela.pojar@adm.utm.md](mailto:daniela.pojar@adm.utm.md)

**Rezumat.** Transformarea digitală a administrației teritoriale reprezintă una dintre direcțiile majore ale politicilor europene contemporane, iar evidența cadastrală nu mai poate fi tratată exclusiv ca un mecanism tehnico-juridic de înregistrare a bunurilor imobile. În prezent, aceasta se conturează tot mai mult ca o infrastructură informațională strategică, indispensabilă pentru dezvoltarea urbană durabilă, pentru protecția mediului și pentru implementarea conceptului de oraș inteligent. Lucrarea analizează principalele orientări europene privind reutilizarea datelor, interoperabilitatea și guvernanta digitală, precum și modul în care acestea influențează administrarea funciară și cadastrală. Totodată, sunt examinate tendințele recente legate de conceptul de „smart land administration” și perspectivele de modernizare a evidenței cadastrale în Republica Moldova. Cercetarea evidențiază faptul că modernizarea cadastrului presupune nu doar digitalizarea registrelor, ci și integrarea datelor geospațiale, a instrumentelor de monitorizare și a mecanismelor juridice de acces și protecție a informațiilor. În acest sens, un cadastru modern, interoperabil și orientat spre sustenabilitate devine un instrument important pentru dezvoltarea imobiliară durabilă și pentru consolidarea guvernantei teritoriale.

**Cuvinte cheie:** evidență cadastrală, digitalizare, date geospațiale, administrare funciară inteligentă, dezvoltare durabilă, orașe inteligente.

### Introducere

Transformarea digitală a administrației publice a devenit una dintre cele mai vizibile direcții de evoluție a guvernantei contemporane, iar domeniul evidenței cadastrale se află în centrul acestui proces. Dacă în trecut cadastrul era perceput în principal ca un instrument tehnic de evidență și înregistrare a bunurilor imobile, astăzi rolul său s-a extins semnificativ, devenind o componentă strategică a dezvoltării teritoriale și a gestionării durabile a resurselor funciare. Această schimbare nu este una accidentală, ci reflectă transformarea profundă a modului în care administrațiile publice utilizează informația, tehnologia și datele geospațiale pentru a fundamenta deciziile publice.

În contextul politicilor europene actuale, digitalizarea nu mai este tratată ca un proces tehnologic izolat, ci ca o infrastructură transversală care susține funcționarea tuturor domeniilor de activitate publică, inclusiv planificarea urbană, protecția mediului, gestionarea riscurilor naturale și dezvoltarea infrastructurii. Uniunea Europeană promovează în mod constant ideea că administrația modernă nu poate funcționa eficient fără date de calitate, interoperabile și accesibile, capabile să asigure transparență, predictibilitate și încredere în actul administrativ [1]. În acest sens, evidența cadastrală devine nu doar o bază de date tehnică, ci o infrastructură informațională esențială pentru funcționarea statului și pentru coordonarea politicilor teritoriale.

Dezvoltarea conceptului de economie a datelor și apariția unor reglementări europene privind guvernanta datelor au determinat o reconfigurare a modului în care informațiile despre terenuri, clădiri și infrastructură sunt colectate, prelucrate și utilizate. Integrarea sistemelor cadastrale cu platformele de date geospațiale și cu alte registre administrative permite o gestionare mai eficientă a teritoriului, reducerea birocrăției și creșterea calității serviciilor publice. În același timp, interoperabilitatea datelor și standardizarea proceselor administrative contribuie la crearea unor sisteme teritoriale capabile să răspundă rapid la provocările economice, sociale și de mediu [2].

În ultimii ani, conceptul de „administrare funciară inteligentă” (smart land administration) a început să fie utilizat tot mai frecvent în literatura de specialitate și în documentele strategice



europene, fiind asociat cu utilizarea tehnologiilor digitale, a sistemelor informaționale integrate și a instrumentelor de analiză spațială pentru gestionarea eficientă a resurselor teritoriale. Această abordare presupune nu doar digitalizarea registrelor cadastrale, ci și transformarea modului de organizare a administrației publice, prin introducerea unor mecanisme de coordonare instituțională, de monitorizare continuă și de acces rapid la informații relevante pentru deciziile publice.

Pentru Republica Moldova, modernizarea evidenței cadastrale reprezintă o condiție importantă pentru consolidarea guvernantei teritoriale și pentru alinierea la standardele europene în domeniul administrării funciare. Reformele inițiate în ultimul deceniu, inclusiv digitalizarea registrelor funciare, dezvoltarea sistemelor informaționale cadastrale și integrarea datelor geospațiale, demonstrează o orientare clară către un model de administrare bazat pe transparență, interoperabilitate și utilizarea eficientă a tehnologiilor digitale. Totuși, procesul de modernizare rămâne unul complex, care implică nu doar investiții tehnice, ci și adaptarea cadrului normativ, dezvoltarea competențelor instituționale și consolidarea mecanismelor de cooperare între autoritățile publice.

În acest context, analiza digitalizării evidenței cadastrale și a administrării teritoriale inteligente devine relevantă nu doar din perspectivă tehnologică, ci și din perspectivă juridică și instituțională. Un cadastru modern, interoperabil și orientat spre sustenabilitate nu mai este doar un instrument de evidență a proprietății, ci un element central al dezvoltării teritoriale durabile și al consolidării capacității administrației publice de a gestiona eficient spațiul construit și resursele teritoriale.

### **Materiale și metode**

Prezentul articol a fost realizat prin analiza evoluției proceselor de digitalizare a evidenței cadastrale și a modului în care tehnologiile digitale influențează administrarea teritorială. Abordarea utilizată a avut un caracter aplicativ, orientat spre înțelegerea transformărilor produse în funcționarea sistemelor cadastrale și în organizarea serviciilor publice.

În cadrul studiului au fost examinate documente strategice și normative relevante pentru transformarea digitală a administrației publice, precum și rapoarte instituționale și studii de specialitate privind modernizarea cadastrului și utilizarea datelor geospațiale. Analiza acestor surse a permis identificarea principalelor direcții de dezvoltare a administrării teritoriale inteligente și a rolului sistemelor informaționale în gestionarea eficientă a teritoriului.

Totodată, cercetarea s-a bazat pe observarea tendințelor recente din domeniul digitalizării serviciilor cadastrale, cu accent pe interoperabilitatea datelor, utilizarea platformelor digitale și integrarea informațiilor teritoriale în procesele decizionale. Această abordare a făcut posibilă evidențierea relației dintre modernizarea tehnologică și creșterea eficienței administrative în domeniul administrării funciare.

Prin utilizarea acestor materiale și prin analiza evoluției practicilor instituționale, cercetarea oferă o perspectivă actuală asupra rolului digitalizării cadastrului în dezvoltarea unei administrații teritoriale moderne și orientate spre utilizarea eficientă a datelor.

### **Discuții și rezultate**

#### ***Transformarea digitală a evidenței cadastrale în contextul modernizării administrației teritoriale***

Transformarea digitală a administrației publice reprezintă una dintre cele mai importante direcții de modernizare instituțională la nivel european, iar domeniul evidenței cadastrale ocupă un loc central în acest proces. În ultimele decenii, sistemele cadastrale au evoluat de la simple instrumente tehnice de înregistrare a bunurilor imobile către infrastructuri informaționale complexe, capabile să susțină procesele de planificare teritorială, dezvoltare urbană și gestionare durabilă a resurselor funciare. Această evoluție reflectă o schimbare de paradigmă în modul de

administrare a teritoriului, în care informația geospațială devine un element esențial pentru luarea deciziilor publice și pentru asigurarea unui management eficient al spațiului construit.

La nivel european, digitalizarea evidenței cadastrale este strâns legată de dezvoltarea economiei bazate pe date și de necesitatea utilizării eficiente a informațiilor publice. Strategiile europene privind datele subliniază rolul infrastructurilor digitale în facilitarea schimbului de informații între instituții și în creșterea transparenței administrative. În acest context, datele cadastrale nu mai sunt privite exclusiv ca informații juridice privind proprietatea, ci ca resurse strategice care pot contribui la dezvoltarea serviciilor publice digitale și la consolidarea guvernantei teritoriale [1].

Totodată, conceptul de administrare funciară modernă evidențiază necesitatea integrării sistemelor cadastrale în mecanismele de planificare și gestionare a teritoriului. Modelele contemporane de administrare funciară promovează interoperabilitatea bazelor de date, actualizarea continuă a informațiilor și utilizarea tehnologiilor digitale pentru monitorizarea utilizării terenurilor. Aceste tendințe reflectă faptul că un sistem cadastral eficient trebuie să funcționeze ca un sistem dinamic, capabil să ofere informații relevante pentru dezvoltarea durabilă și pentru reducerea riscurilor asociate utilizării necorespunzătoare a terenurilor [2].

În contextul Republicii Moldova, modernizarea evidenței cadastrale este determinată atât de necesitatea adaptării la standardele europene, cât și de transformările socio-economice care influențează utilizarea terenurilor și dezvoltarea localităților. Reformele din domeniul cadastrului și al registrului bunurilor imobile au demonstrat că digitalizarea serviciilor publice poate contribui la creșterea transparenței administrative și la consolidarea securității juridice a drepturilor de proprietate. Studiile recente privind evoluția sistemului cadastral evidențiază faptul că modernizarea instituțională și digitalizarea registrelor funciare reprezintă condiții esențiale pentru dezvoltarea unui sistem eficient de administrare a proprietății și pentru asigurarea stabilității raporturilor juridice în domeniul imobiliar [3].

Un alt aspect important al transformării digitale a cadastrului îl constituie integrarea datelor geospațiale în procesele de guvernare teritorială. Utilizarea tehnologiilor informatice, a sistemelor informaționale geografice și a platformelor digitale permite colectarea, analizarea și utilizarea datelor într-un mod rapid și coerent, facilitând coordonarea activităților dintre instituțiile publice. În acest sens, digitalizarea evidenței cadastrale contribuie nu doar la eficientizarea serviciilor administrative, ci și la dezvoltarea unor mecanisme moderne de planificare urbană și de monitorizare a utilizării terenurilor.

Privind lucrurile în perspectivă, transformarea digitală a evidenței cadastrale trebuie interpretată ca un proces continuu, care implică nu doar adoptarea unor tehnologii moderne, ci și consolidarea cadrului normativ și instituțional necesar pentru utilizarea eficientă a informațiilor teritoriale. Un sistem cadastral digitalizat, interoperabil și orientat spre utilizarea datelor poate deveni un instrument strategic pentru dezvoltarea durabilă a localităților și pentru creșterea capacității administrative a autorităților publice. În acest sens, administrarea teritorială inteligentă nu reprezintă doar o tendință tehnologică, ci o condiție esențială pentru asigurarea unei guvernante teritoriale eficiente și adaptate cerințelor societății contemporane.

### ***Interoperabilitatea datelor geospațiale și rolul sistemelor informaționale în administrarea teritorială inteligentă***

Interoperabilitatea datelor geospațiale reprezintă una dintre condițiile esențiale pentru funcționarea eficientă a sistemelor moderne de administrare teritorială. În contextul digitalizării serviciilor publice, instituțiile responsabile de gestionarea terenurilor și a bunurilor imobile nu mai pot opera în mod izolat, utilizând baze de date separate și proceduri administrative independente. Dezvoltarea unei administrații teritoriale inteligente presupune integrarea informațiilor provenite din domenii diferite, precum cadastrul, urbanismul, mediul, fiscalitatea și infrastructura, într-un

sistem unitar capabil să asigure accesul rapid și securizat la date relevante pentru procesul decizional.

La nivel european, interoperabilitatea sistemelor informaționale este promovată ca un principiu fundamental al transformării digitale a administrației publice. Politicile privind reutilizarea datelor și dezvoltarea infrastructurilor digitale evidențiază faptul că schimbul eficient de informații între instituții contribuie la creșterea transparenței administrative și la reducerea costurilor de gestionare a datelor. În același timp, interoperabilitatea facilitează dezvoltarea serviciilor digitale integrate, care permit cetățenilor și operatorilor economici să acceseze informațiile necesare într-un mod simplu și previzibil [1].

Un rol important în realizarea interoperabilității îl au sistemele informaționale geografice și platformele digitale de administrare a datelor teritoriale. Aceste instrumente permit colectarea și actualizarea permanentă a informațiilor privind utilizarea terenurilor, limitele proprietăților și caracteristicile infrastructurii urbane, asigurând astfel o imagine completă asupra evoluției spațiului construit. Utilizarea tehnologiilor digitale contribuie la prevenirea conflictelor funciare, la identificarea construcțiilor neautorizate și la optimizarea proceselor de planificare urbană, transformând evidența cadastrală într-un instrument activ de management al teritoriului [2].

În Republica Moldova, dezvoltarea sistemelor informaționale cadastrale și implementarea platformelor digitale pentru înregistrarea bunurilor imobile au constituit pași importanți în procesul de modernizare a administrației teritoriale. Integrarea datelor cadastrale cu alte sisteme informaționale publice a permis îmbunătățirea accesului la informații și creșterea eficienței serviciilor administrative. Totuși, experiența practică demonstrează că interoperabilitatea nu depinde doar de existența tehnologiilor digitale, ci și de claritatea cadrului normativ, de standardizarea procedurilor și de cooperarea instituțională dintre autoritățile publice, aspecte reflectate în politicile naționale de digitalizare și modernizare a serviciilor publice [4].

În perspectivă, consolidarea interoperabilității datelor geospațiale trebuie să fie însoțită de dezvoltarea unor mecanisme de guvernare digitală care să asigure protecția datelor, securitatea informațiilor și responsabilitatea instituțională. Administrarea teritorială inteligentă nu înseamnă doar utilizarea unor sisteme informatice performante, ci și capacitatea instituțiilor de a utiliza datele într-un mod coordonat și transparent, în interesul dezvoltării durabile a comunităților. În acest sens, interoperabilitatea devine nu doar o soluție tehnică, ci un element structural al modernizării administrației publice și al consolidării capacității de gestionare a teritoriului.

### **Conceptul de „smart land administration” și integrarea cadastrului în guvernarea digitală a teritoriului**

Conceptul de „smart land administration” reflectă o schimbare profundă în modul de organizare și funcționare a sistemelor moderne de evidență cadastrală, fiind strâns legat de evoluția guvernării digitale și de dezvoltarea orașelor inteligente. În esență, această abordare presupune utilizarea integrată a datelor geospațiale, a tehnologiilor digitale și a instrumentelor analitice pentru gestionarea eficientă a teritoriului și pentru fundamentarea deciziilor publice. Spre deosebire de modelele tradiționale, care se bazează pe actualizarea periodică a registrelor și pe proceduri administrative fragmentate, administrarea funciară inteligentă promovează utilizarea continuă a informațiilor și interconectarea sistemelor instituționale.

La nivel internațional, dezvoltarea conceptului de administrare funciară inteligentă este asociată cu transformarea sistemelor cadastrale în infrastructuri digitale capabile să susțină procese complexe de planificare și monitorizare a teritoriului. Utilizarea datelor în timp real, integrarea sistemelor informaționale și aplicarea tehnologiilor de analiză spațială permit autorităților publice să identifice rapid schimbările în utilizarea terenurilor și să reacționeze eficient la provocările generate de urbanizare, schimbări climatice sau presiuni economice asupra resurselor teritoriale. În acest sens, administrarea funciară inteligentă contribuie la crearea unor mecanisme de

guvernanță bazate pe date și la consolidarea capacității instituționale de gestionare a dezvoltării teritoriale [2].

Un element definitoriu al administrării funciare inteligente îl constituie integrarea cadastrului în ecosistemul digital al administrației publice. Această integrare presupune conectarea sistemelor cadastrale cu platforme digitale din domenii precum urbanismul, protecția mediului, infrastructura sau serviciile publice, astfel încât informațiile privind proprietatea și utilizarea terenurilor să poată fi utilizate în mod coordonat. În practică, această abordare facilitează elaborarea planurilor urbanistice, evaluarea impactului proiectelor de dezvoltare și gestionarea riscurilor teritoriale, contribuind la utilizarea eficientă a resurselor și la reducerea conflictelor funciare [1].

În contextul orașelor inteligente, rolul sistemelor cadastrale devine tot mai complex, deoarece acestea furnizează informațiile de bază necesare pentru dezvoltarea infrastructurilor digitale urbane. Datele cadastrale sunt utilizate pentru modelarea digitală a teritoriului, pentru monitorizarea utilizării terenurilor și pentru planificarea serviciilor publice, fiind integrate în platforme digitale care permit simularea scenariilor de dezvoltare urbană. Această evoluție evidențiază faptul că evidența cadastrală nu mai reprezintă doar un registru juridic, ci o componentă esențială a sistemelor de guvernanță digitală și a proceselor de dezvoltare durabilă [5].

În perspectivă, implementarea conceptului de administrare funciară inteligentă necesită nu doar investiții în infrastructuri digitale, ci și dezvoltarea unui cadru instituțional capabil să asigure utilizarea responsabilă a datelor și protecția interesului public. Adaptarea legislației, formarea profesională a personalului și consolidarea cooperării interinstituționale reprezintă factori esențiali pentru funcționarea eficientă a sistemelor cadastrale în era digitală. Astfel, administrarea teritorială inteligentă devine un proces continuu de modernizare, care implică atât transformări tehnologice, cât și schimbări în cultura organizațională a administrației publice.

#### ***Perspectivă digitalizării evidenței cadastrale în Republica Moldova și provocările implementării administrării teritoriale inteligente***

Digitalizarea evidenței cadastrale în Republica Moldova reprezintă un proces aflat într-o etapă de consolidare, caracterizat atât prin progrese semnificative în modernizarea serviciilor publice, cât și prin existența unor provocări structurale care influențează ritmul transformării instituționale. În ultimii ani, implementarea sistemelor informatizate pentru înregistrarea bunurilor imobile și dezvoltarea platformelor electronice de furnizare a serviciilor cadastrale au contribuit la creșterea transparenței administrative și la reducerea duratei procedurilor de înregistrare. Aceste evoluții reflectă tendința de adaptare a administrației publice la cerințele societății digitale și la standardele europene de guvernanță [4].

Un element important al modernizării sistemului cadastral îl constituie integrarea tehnologiilor digitale în procesele de gestionare a datelor teritoriale. Utilizarea bazelor de date electronice, a sistemelor informaționale geografice și a platformelor de schimb de date a permis crearea unor mecanisme mai eficiente de evidență și monitorizare a proprietăților imobile. În același timp, dezvoltarea serviciilor electronice a facilitat accesul cetățenilor și al agenților economici la informațiile cadastrale, contribuind la creșterea gradului de încredere în instituțiile publice și la consolidarea securității juridice a drepturilor de proprietate [2].

Totuși, implementarea administrării teritoriale inteligente în Republica Moldova este influențată de o serie de factori care limitează valorificarea deplină a potențialului tehnologiilor digitale. Printre aceștia se numără lipsa unei interoperabilități complete între sistemele informaționale publice, diferențele de nivel tehnologic între instituții și necesitatea actualizării continue a cadrului normativ în domeniul gestionării datelor. În practică, aceste aspecte pot genera întârzieri în procesul de schimb de informații și pot reduce eficiența utilizării datelor geospațiale în procesele de planificare teritorială și de luare a deciziilor administrative [6].



Un alt aspect relevant îl constituie necesitatea consolidării capacității instituționale a autorităților publice locale, care joacă un rol direct în gestionarea teritoriului și în aplicarea reglementărilor urbanistice. Experiența ultimilor ani arată că digitalizarea sistemelor cadastrale trebuie însoțită de programe de formare profesională, de dezvoltarea competențelor digitale ale personalului și de crearea unor mecanisme eficiente de cooperare interinstituțională. Fără aceste elemente, introducerea tehnologiilor digitale riscă să rămână un proces formal, fără impact real asupra calității serviciilor publice și asupra dezvoltării teritoriale [1].

Privind lucrurile în perspectivă, dezvoltarea administrării teritoriale inteligente în Republica Moldova depinde de capacitatea instituțiilor publice de a integra tehnologiile digitale într-o viziune strategică de gestionare a teritoriului. Modernizarea sistemului cadastral trebuie să fie corelată cu politicile de planificare urbană, cu strategiile de dezvoltare regională și cu obiectivele de transformare digitală a administrației publice. În acest context, evidența cadastrală poate deveni un instrument esențial pentru dezvoltarea durabilă a localităților, pentru utilizarea eficientă a resurselor teritoriale și pentru creșterea calității vieții în comunități.

### **Concluzii**

Digitalizarea evidenței cadastrale și dezvoltarea administrării teritoriale inteligente reprezintă procese importante pentru modernizarea administrației publice și pentru asigurarea unei gestionări eficiente a teritoriului. Analiza realizată evidențiază faptul că transformarea sistemului cadastral nu se limitează la introducerea unor tehnologii informatice sau la automatizarea procedurilor administrative, ci presupune o schimbare structurală în modul de organizare și utilizare a informațiilor teritoriale. În acest sens, evidența cadastrală devine o infrastructură informațională strategică, capabilă să susțină procesele de planificare urbană, dezvoltare economică și protecție a mediului.

Integrarea datelor geospațiale și dezvoltarea interoperabilității sistemelor informaționale creează premisele unei guvernante teritoriale bazate pe date și pe decizii fundamentate. Utilizarea tehnologiilor digitale contribuie la creșterea transparenței administrative, la îmbunătățirea accesului la informații și la reducerea riscurilor asociate gestionării necorespunzătoare a terenurilor. În același timp, experiența implementării proceselor de digitalizare demonstrează că eficiența sistemelor cadastrale depinde nu doar de infrastructura tehnologică, ci și de capacitatea instituțiilor publice de a colabora, de a adapta cadrul normativ și de a dezvolta competențe profesionale adecvate.

În contextul Republicii Moldova, modernizarea evidenței cadastrale se conturează ca un proces continuu, influențat de evoluțiile tehnologice, de cerințele economice și de obiectivele de integrare europeană. Progresele realizate în digitalizarea serviciilor publice și în dezvoltarea sistemelor informaționale demonstrează potențialul utilizării datelor teritoriale ca instrument de gestionare eficientă a resurselor și de susținere a dezvoltării locale. Totuși, consolidarea administrării teritoriale inteligente necesită o abordare coordonată, care să combine inovarea tehnologică cu responsabilitatea instituțională și cu o viziune strategică asupra dezvoltării teritoriului.

Privind în perspectivă, evidența cadastrală digitală poate deveni un element central al guvernantei teritoriale moderne, contribuind la crearea unor comunități mai bine organizate, mai reziliente și mai adaptate la schimbările economice și sociale. Dezvoltarea administrării teritoriale inteligente nu reprezintă doar o direcție de modernizare tehnologică, ci o condiție necesară pentru utilizarea rațională a terenurilor și pentru asigurarea unui echilibru durabil între interesele economice, sociale și de mediu.



### Referințe

1. EUROPEAN COMMISSION. *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: A European strategy for data*. Brussels, 2020. COM(2020) 66 final [online]. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0066>.
2. UNITED NATIONS. *Framework for Effective Land Administration: A reference for developing, reforming, renewing, strengthening, modernizing, and monitoring land administration*. New York: United Nations, 2020. Document nr. E/C.20/2020/29/Add.2 [online]. Disponibil: [https://ggim.un.org/meetings/GGIM-committee/10th-Session/documents/E-C.20-2020-29-Add\\_2-Framework-for-Effective-Land-Administration.pdf](https://ggim.un.org/meetings/GGIM-committee/10th-Session/documents/E-C.20-2020-29-Add_2-Framework-for-Effective-Land-Administration.pdf).
3. URSU, V.; D. POJAR și I. IVANOV. Reforma cadastrală și imobiliară și integrarea standardelor europene – experiența Republicii Moldova în relație cu modele din România și Țările de Jos. În: *Revista de Științe Sociale*. 2026, vol. 8, nr. 4, pp. 6–33. ISSN 2587-3490. DOI: 10.52326/jss.utm.2025.8(4).01. Disponibil: [https://doi.org/10.52326/jss.utm.2025.8\(4\).01](https://doi.org/10.52326/jss.utm.2025.8(4).01).
4. REPUBLICA MOLDOVA. *Strategia de transformare digitală 2023–2030* [online]. Disponibil: [https://mded.gov.md/wp-content/uploads/2023/11/STD\\_RO.pdf](https://mded.gov.md/wp-content/uploads/2023/11/STD_RO.pdf).
5. UN-HABITAT. *People Centred-Smart Cities*. Site web [online]. Disponibil: <https://unhabitat.org/programme/people-centred-smart-cities>.
6. INSTITUȚIA PUBLICĂ „AGENȚIA SERVICII PUBLICE” (ASP). *Raport privind rezultatele activității Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” pe parcursul anului 2024*. Chișinău, 2025 [online]. Disponibil: <https://www.asp.gov.md/sites/default/files/documents/agentia/rapoarte/rapoarte-de-activitate/2024-raport-activitate-ASP.pdf>.